

PRAKTISCHE LEKTION

Mënyra urdhërore - Der Imperativ

Lektionskategorie: Mësimet e gjuhës gjermane

Do të mësoni format e urdhërores për du, ihr dhe Sie, ndërtimin e kërkesave të sjellshme me bitte, si dhe format e veçanta të foljes sein dhe të foljeve të ndashme.

Mënyra urdhërore - Der Imperativ

Përmbledhje e mësimet

Urdhërorja përdoret për të dhënë urdhra, udhëzime, këshilla dhe ftesa. Në gjermanisht ajo ka **tri forma**, sepse gjuha dallon tri mënyra drejtimi: *du*, *ihr* dhe *Sie*.

Çfarë do të mësoni?

- Format e urdhërores për të tria vetat.
- Rregullin e vendit të parë për foljen.
- Format e parregullta dhe ato me ndryshim zanoreje.
- Si zbutet urdhri.

Formimi

Forma	Si formohet	lernen	kommen	Shqip
du	rrënja, pa mbaresë	Lern!	Komm!	Mëso! Eja!
ihr	si veta e dytë shumë	Lernt!	Kommt!	Mësoni! Ejani!
Sie	paskajorja + Sie	Lernen Sie!	Kommen Sie!	Mësoni! Ejani!

Vetëm te forma e sjellshme për **Sie** shkruhet; te *du* dhe *ihr* përmeri hiqet. Folja qëndron gjithmonë **në vendin e parë**.

Foljet me ndryshim zanoreje

Paskajorja	du-forma	Urdhërorja (du)	Shënim
sprechen	du sprichst	Sprich!	e → i ruhet
lesen	du liest	Lies!	e → ie ruhet
nehmen	du nimmst	Nimm!	e → i ruhet
fahren	du fährst	Fahr!	a → ä <i>nuk</i> ruhet

Paskajorja	du-forma	Urdhërorja (du)	Shënim
schlafen	du schläfst	Schlaf!	a → ä <i>nuk</i> ruhet

Kujdes: ndryshimi e → i/i ruhet në urdhërore, kurse umlauti a → ä bie. Ky është një përjashtim që duhet mësuar përmendsh.

Foljet e veçanta

Folja	du	ihr	Sie
sein	Sei!	Seid!	Seien Sie!
haben	Hab!	Habt!	Haben Sie!
arbeiten	Arbeite!	Arbeitet!	Arbeiten Sie!

Foljet me rrënjë në -t ose -d marrin **-e**: *Arbeite! Warte! Finde!*

Foljet e ndashme

Parashtesa shkëputet dhe shkon në fund, si në çdo fjali kryesore:

Gjermanisht: Steh bitte früh auf!

Shqip: Të lutem, zgjohu herët!

Gjermanisht: Rufen Sie mich morgen an!

Shqip: Më merrni në telefon nesër!

Si zbutet urdhri

- Me **bitte**: *Komm bitte her!* — Eja këtu, të lutem!
- Me pyetje modale: *Könnten Sie mir helfen?* — A do të mund të më ndihmonit?
- Me *doch* dhe *mal*: *Komm doch mal vorbei!* — Hajde, kalo ndonjëherë!

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>Du komm!</i>	Komm!	përemri hiqet te <i>du</i>
<i>Kommen Sie pa Sie</i>	Kommen Sie!	te forma e sjellshme përemri mbetet
<i>Fähr!</i>	Fahr!	umlauti bie në urdhërore
<i>Sprech!</i>	Sprich!	ndryshimi e → i ruhet
<i>Sei nicht komm!</i>	Komm nicht!	mohimi bëhet me <i>nicht</i> pas foljes

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja ka dy forma urdhërore — njëjës dhe shumës: *Eja! Ejani!* Gjermanishtja ka tri, sepse shton edhe formën e mirësjelljes *Sie*. Për folësit e shqipes forma *Kommen Sie!* është e re, sepse shqipja e shpreh mirësjelljen me shumësin e thjeshtë.

Përmbledhje e shkurtër

- Tri forma: *Komm! Kommt! Kommen Sie!*
- Folja në vendin e parë.
- Përemri hiqet, përveç te *Sie*.
- *e* → *i/ie* ruhet, *a* → *ä* bie.
- *sein*: *Sei! Seid! Seien Sie!*

Këshilla praktike për ushtrime

1. Shkruani udhëzimet e një recete; ato janë plot urdhërore.
2. Përsëritni të njëjtin urdhër në të tria format.
3. Shtoni *bitte* sistematikisht derisa të bëhet zakon.

ENGLISH FOR LIFE